

“Het Crisiscentrum is permanent waakzaam ten dienste van de burger.”

Algemene Directie Crisiscentrum

De veiligheid van de burger ligt het Crisiscentrum nauw aan het hart. *Anticiperen om beter te beheren* is daarom zijn devies. Het Crisiscentrum waakt 24 uur op 24, 7 dagen op 7 over de veiligheid, om zo nodig snel te kunnen (re)ageren.

Het nucleair ongeval in Fukushima, de storm op Pukkelpop, de schietpartij in Luik, het ongeval bij de Rally du Condroz, de Arabische lente ... Oog in oog met deze gebeurtenissen heeft het Crisiscentrum regelmatig de hulp- en interventiediensten en de lokale, nationale en internationale overheden geïnformeerd. Het Crisiscentrum heeft het crisisbeheer ondersteund door zijn expertise en infrastructuur ter beschikking te stellen.

In het kader van de noodplanning trekt het Crisiscentrum lessen uit noodsituaties om de respons te kunnen verbeteren, samen met de betrokken openbare en private partners.

Opvolging van de openbare orde

Het Crisiscentrum waakt over de coördinatie van de veiligheid van grote evenementen die een belangrijke impact kunnen hebben op de openbare orde en de veiligheid van de bevolking.

In 2011 waren er meer dan 1.100 betogingen in België: protest van indignados, sectorale en nationale vakbondsbetogingen, de SHAME-beweging, reacties op de Arabische lente en op de verkiezingen in Congo.

In het centrum van Luik is er na een schietpartij op 13 december 2011 een

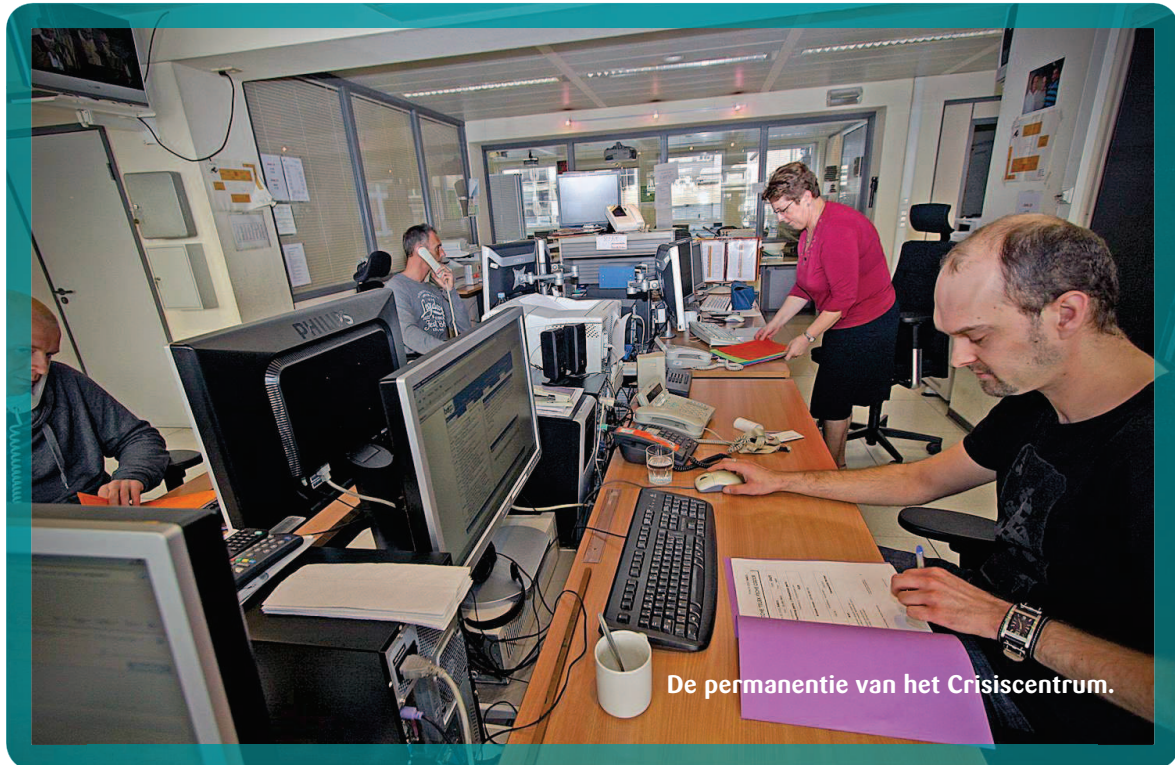
snelle reactie geweest van verschillende overheden en van de interventiediensten op het terrein. Het Crisiscentrum heeft onmiddellijk een beleidscel geactiveerd. De regering is daardoor geïnformeerd gebleven over de situatie.

“Het Crisiscentrum trekt lessen uit noodsituaties om de respons te kunnen verbeteren.”

Veiligheid van evenementen

Het dodelijk ongeval van 12 november 2011 op de Rally du Condroz herinnert aan de risico's die aan dergelijke wedstrijden verbonden zijn en aan de noodzaak van aangepaste veiligheidsvoorzieningen.

In 2011 zijn in België 65 wedstrijden georganiseerd. Het Crisiscentrum zit de Rallycommissie voor en adviseert burgemeesters, die al dan niet hun goedkeuring geven of een rally op hun grondgebied mag plaatsvinden. Op basis van een diepgaande evaluatie van de incidenten die zich tijdens de

vorige seizoenen hebben voorgedaan, werkt de Rallycommissie verbeteringspunten uit in samenwerking met de lokale overheden, de organisatoren en de autosportbonden: omkadering van de toeschouwers, sensibilisering van het publiek voor de voorzorgsregels enz.

Dat een goede voorbereiding en voorafgaande afspraken tussen alle betrokkenen vruchten afwerpt, is ook gebleken uit de hulpverlening bij de storm die over Pukkelpop getrokken is. Bovendien draagt een grondige multidisciplinaire voorbereiding eveneens bij tot een preventieve veiligheidsbenadering. Deze nood-situatie leert dat de verzadiging van de netwerken bij uitzonderlijke situaties een aandachtspunt is. Het Crisiscentrum heeft daartoe de sectorale overheden en de operatoren ontmoet,

“ Een grondige multidisciplinaire voorbereiding draagt bij tot een preventieve veiligheidsbenadering. ”

om mogelijke acties te identificeren op het vlak van noodplanning en crisisbeheer. De informatie aan de bevolking kan worden verbeterd door onder andere te zorgen voor aangepaste alarmerings- en informatiekanalen, zoals het gebruik van sociale media.

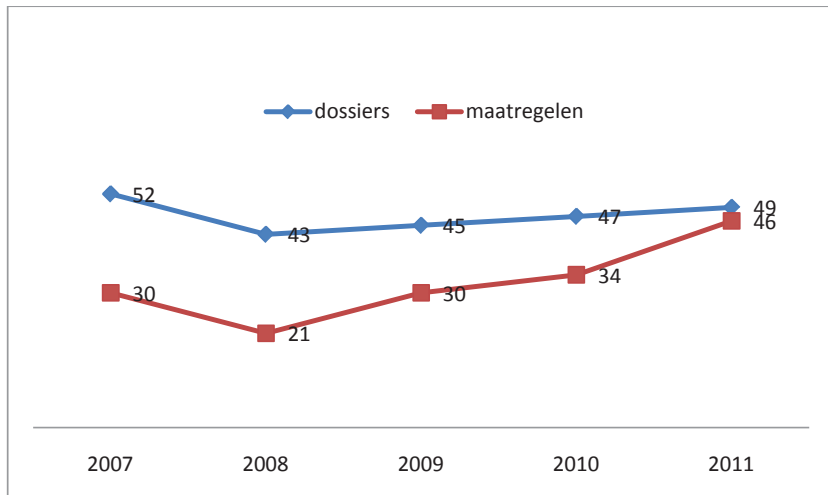
Bescherming van bedreigde personen

Van vips op internationale bijeenkomsten tot politieagenten bij de uitoefening van hun functies: in overleg met de politie- en inlichtingendiensten ziet het Crisiscentrum toe op de veiligheid van bedreigde personen, instellingen en infrastructuur in België.

In 2011 zijn er veiligheidsmaatregelen genomen voor 3.913 vips tijdens hun verplaatsingen in België, onder meer in het kader van de 8 Europese topontmoetingen.

De afgelopen jaren is het aantal dossiers in verband met bedreigde personen in het kader van hun

Bedreigde personen

functie significant gestegen. In 2011 is bescherming vereist in 46 van de 49 dossiers die aan het Crisiscentrum zijn doorgegeven, hoofdzakelijk voor politici, politieagenten en magistraten.

Het Crisiscentrum heeft als nationaal coördinator en in samenwerking met de sectoraal bevoegde overheden gewerkt aan de omzetting van de Europese EPCIP-richtlijn (European Programme for Critical Infrastructure Protection). Dit heeft geresulteerd in de wet van 1 juli 2011 betreffende de beveiliging en de bescherming van de kritieke infrastructuren. Het doel ervan is de punten van federaal of lokaal belang te beschermen.

Het Crisiscentrum heeft samen met zijn nationale en Europese partners gewerkt aan de implementatie van die wet, door de kritieke infrastructuur te identificeren, de uitvoeringsmaatregelen van de wet voor te bereiden voor de 4 beoogde sectoren (energie, vervoer, elektronische communicatie en financiën) en een specifieke databank te ontwikkelen.

Geïntegreerde en integrale benadering van terrorisme

10 jaar na de aanslagen van 11 september 2001 is de strijd tegen terrorisme nog steeds een actueel thema. Ook in 2011 zijn er verschillende bommeldingen geweest en heeft de dood van Osama Bin Laden geroept tot waakzaamheid.

Opleiding en oefeningen

In samenwerking met de mijnenvegers van Defensie en de federale politie heeft het Crisiscentrum een opleiding georganiseerd voor internationale instellingen, om hen te sensibiliseren voor bompakketten (hoe ze herkennen en erop reageren).

In het kader van de maritieme veiligheid (International Ship and Port Facility Security Code) is de

organisatie aangevat van een oefening die gepland is in 2012, in samenwerking met het Orgaan voor de Coördinatie van de Analyse van de Dreiging (OCAD), de federale politie en de douane.

Early Warning System meer gebruikt

In 2011 zijn 26 berichten verspreid (tegenover 19 in 2010) via het Early Warning System. Dat is een netwerk voor snelle alarmering en informatie-uitwisseling tussen ondernemingen en overheden. 20 van die berichten waren afkomstig van de overheid, 6 van de privésector.

Het Early Warning System is hoofdzakelijk gebruikt voor vragen in verband met dierenrechtenactivisme en anarchisme, maar ook voor terrorisme in de marge van de tiende verjaardag van 11 september 2001. De bommeldingen in IKEA-winkels hebben ook geresulteerd in een bericht waarbij aan het personeel een verhoogde waakzaamheid is gevraagd.

Van industrie tot gasleidingen

De menselijke activiteit impliceert dat er ook oog moet zijn voor de risico's die ermee gepaard gaan. De overheden die verantwoordelijk zijn voor het crisisbeheer, schatten die risico's in en stellen gepaste noodplannen op.

Evalueren om beter te beheren

In 2011 heeft het Crisiscentrum een nauwgezette evaluatie gemaakt van 2 noodsituaties die zich in 2010 hebben voorgedaan. Uit beide noodsituaties zijn lessen getrokken die ook in andere noodsituaties en voor andere diensten zinvol kunnen zijn.

Op 22 februari 2011 heeft het Hoger Instituut voor de Noodplanning (HIN) een studiedag georganiseerd over het treinongeval van 15 februari 2010 in Buizingen. De elementen die zijn aangehaald, betroffen hoofdzakelijk de identificatie van en de communicatie over de slachtoffers, de werking van het parket bij een noodsituatie en het beheer van de (inter)nationale media.

Op 6 juni 2011 heeft het HIN voor de provinciale veiligheidscellen een studiedag georganiseerd over de gasontploffing van 27 januari 2010 in Luik. Er is onder meer besloten dat wederzijds respect en vertrouwen essentieel zijn voor een geslaagd crisisbeheer!

In 2011 zijn lessen getrokken voor toekomstige noodsituaties.

“Wederzijds respect en vertrouwen zijn essentieel voor een geslaagd crisisbeheer.”

Zware industriële risico's

Het Crisiscentrum heeft in 2011 bijgedragen tot de (lopende) herziening van de Europese wetgeving over de veiligheid van Seveso-sites. Van de 192 hogedrempelsites zijn 23 nieuwe provinciale noodplannen geanalyseerd met het oog op hun goedkeuring.

Het Crisiscentrum heeft experts aangeduid om de effectzones te evalueren die de uitbaters voor hun site hebben bepaald. In 2011 zijn 162 effectzones geanalyseerd. Die risicozones – die voor elke site verschillend zijn – stellen de overheden en de hulpdiensten in staat zich voor te bereiden en de bevolking te informeren. De zones zijn eveneens opgenomen in de cartografische toepassing GIS die ook door de federale diensten van de provinciegouverneurs gebruikt wordt in de fase van noodplanning en crisisbeheer.

Het Crisiscentrum beheert het Seveso-fonds dat wordt gevoed door de Seveso-ondernemingen. Dit fonds maakt het mogelijk om projecten in verband met veiligheid te financieren. In 2011 was dat de financiering van voorbereidende acties voor de informatiecampaagne van 2012, de huur van blusmateriaal (de turbojet) en de controle van de Seveso-noodplanningszones.

Nucleair risico in de aandacht

Het Crisiscentrum heeft het ongeval in Japan opgevolgd en een informatiecampaagne en regelmatige oefeningen georganiseerd. Daardoor heeft het gewaakt over de veiligheid van de Belgische bevolking die met het nucleair risico te maken krijgt.

Fukushima

Op 10 maart 2011 is Japan getroffen door een aardbeving met een sterkte van 8,9 op de schaal van Richter en door een tsunami. Door die extreme natuurfenomenen is onder andere de kerncentrale van Fukushima beschadigd.

Het Crisiscentrum heeft gezorgd voor afstemming tussen alle betrokken Belgische partners, om de gevolgen van de ramp voor ons land en onze landgenoten te evalueren. Omdat er geen directe impact was in België, was het niet nodig de Belgische bevolking specifieke beschermingsacties aan te raden. In samenwerking met het Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle (FANC) heeft het Crisiscentrum erover gewaakt om de bevolking te informeren over de evolutie van de situatie in Japan.

Geïnformeerd burger is er twee waard

Van 14 maart tot 16 april 2011 heeft het Crisiscentrum in samenwerking met het FANC een informatiecampaagne gehouden over het nucleair en radiologisch risico. Tegelijkertijd zijn nieuwe jodiumtabletten verdeeld.

“ Met meer dan 70.000 bezoekers in 2011 is de website www.nucleairrisico.be een onontkoombare informatiebron geworden. ”

Fonds voor veiligheidsinvesteringen

Het Nucleair Fonds wordt gespijsd door de ondernemingen van de sector. Daarmee kan het veiligheidsbeleid van de overheid met betrekking tot het nucleair risico worden gefinancierd. De voornaamste bestedingen in 2011 waren:

- materieel voor de interventiediensten;
- informatiecampagne over het nucleair risico en de verdeling van jodiumtabletten;
- verbeteringen aan het sirenenetwerk.

De website www.nucleairrisico.be heeft in 2011 meer dan 70.000 bezoekers ontvangen en is een informatiebron geworden voor een beter risicobewustzijn en om te weten wat te doen bij een nucleair ongeval.

Rond de nucleaire sites zijn 1,7 miljoen jodiumtabletten verdeeld aan de inwoners en collectiviteiten. Daarnaast zijn 2 miljoen doosjes gestockeerd om bij een nucleair incident te kunnen verspreiden.

Nucleair transport

Elke dag is er in België vervoer van radioactief materiaal vanuit of naar Belgische gebruikers (ziekenhuizen, kerncentrales, onderzoekscentra ...) en naar de grenzen. Het Crisiscentrum heeft deelgenomen aan informatiesessies die het FANC voor de Belgische gouverneurs en burgemeesters heeft georganiseerd. De organisatie van nucleaire transporten en de veiligheids- en beveiligingsmaatregelen zijn toegelicht.

Nationaal noodplan

In 2011 heeft het Crisiscentrum vooruitgang geboekt in de operationalisering van de nucleaire interventiezones. Bij een incident worden in die zone beschermingsmaatregelen voor de bevolking genomen. Voor de verschillende nucleaire sites is er overleg met de betrokken lokale overheden, met het oog op een coherente structuur. De communicatie tussen de verschillende bestuurlijke overheden komt daar verduidelijkt en versneld uit.

Het Crisiscentrum heeft in 2011 aan 6 nucleaire oefeningen deelgenomen. Het heeft onder meer op 12 en 13 oktober 2011 meegedaan aan de Nederlandse oefening Indian Summer rond de site van Borssele nabij de Belgische grens. De crisiscellen zijn geactiveerd op nationaal, provinciaal en gemeentelijk vlak. Dankzij de verworven contacten, ervaring en kennis zijn de betrokken partijen bij een grensoverschrijdend nucleair ongeval beter voorbereid.

Concrete acties na natuurrampen

In 2011 is ons land geconfronteerd met verschillende overstromingen, stormen en natuurbranden. Het Crisiscentrum heeft de gouverneurs en burgemeesters ondersteund bij die noodsituaties, alsook bij de debriefing.

Streng winter

De winter van 2010-2011 is redelijk streng geweest: de sneeuw en overstromingen hebben een beheer door de gouverneurs en burgemeesters noodzakelijk gemaakt. Het Crisiscentrum heeft de situatie mee opgevolgd om de benodigde federale ondersteuning te kunnen bieden.

Daarna heeft het Crisiscentrum met de betrokken gouverneurs en gewesten de situatie geëvalueerd. Er zijn beleidsmatige en operationele verbeterpistes vastgesteld, zoals een noodplan per

overstromingsbekken, eerder dan gebaseerd op administratieve grenzen.

Het HIN heeft op 16 november 2011 een informatiedag georganiseerd. Daar zijn de voorgestelde acties besproken ter versterking van de ondersteuning aan het lokale crisisbeheer: nationale coördinatie zonder federale fase, tools en knowhow ter beschikking stellen ...

Beide initiatieven liggen aan de basis van noodplanoefeningen om het nationaal noodplan Overstromingen en de verschillende acties te testen, zodat de gevolgen van dergelijke weersomstandigheden beter kunnen worden beheerd.

Natuurbranden

In de lente van 2011 zijn de Hoge Venen, het militair schietterrein in Meeuwen en het natuurgebied van Kalmthout getroffen door branden van grote omvang.

Op vraag van de minister van Binnenlandse Zaken heeft het Crisiscentrum de situatie geanalyseerd in overleg met de Civiele Veiligheid, het Kenniscentrum voor de Civiele Veiligheid en de betrokken gouverneurs. Als eerste concreet resultaat zijn kwetsbare natuurlijke sites bepaald, waarvoor - als dat nog niet het geval is - een aangepaste noodplanning nodig is. Daarnaast zijn overeenkomsten en procedures afgerond om een beroep te doen op luchtmiddelen van de federale politie.

Stormweer treft Pukkelpop

Op 18 augustus 2011 heeft een zware storm het land getroffen, waardoor er op het Pukkelpop-festival 5 doden zijn gevallen en er ook veel materiële schade was. Het Crisiscentrum onderzoekt in overleg met het KMI hoe kortetermijnwaarschuwingen met een sterk regionaal karakter zo efficiënt mogelijk gecommuniceerd kunnen worden. Zo kan nauwkeuriger rekening worden gehouden met gerichte weersvoorspellingen.

Overstromingen begin 2011: de minister van Binnenlandse Zaken en de directeur-generaal van het Crisiscentrum in videoconferentie met de gouverneurs.

Gedeelde expertise

In 2011 heeft het Hoger Instituut voor de Noodplanning 3 studiedagen georganiseerd. Daarnaast heeft het Crisiscentrum de Gids voor de Lokale Noodplanning gepubliceerd, waarin onder andere aanbevelingen staan over het opstellen van noodplannen (bijvoorbeeld door het hulpcentrum 100 erbij te betrekken). Er zijn ook aanvullende richtlijnen verspreid voor de interventiediensten en voor de informatie van de bevolking bij een noodsituatie. De gegroepeerde aankoop van veiligheidshesjes voor een betere herkenning van de hulpverleners op het terrein is voortaan ook mogelijk.

Om de overheden te ondersteunen bij de voorbereiding en uitvoering van de schuilmaatregel – schuilen is de eerste reflex die bij veel noodsituaties aangewezen is – zijn in 2011 een wetenschappelijk verslag en een vademecum opgesteld in het kader van een universitair onderzoek door de onderzoeksgroep Spiral van de Universiteit van Luik. De voorafgaande informatie aan en verwittiging van de bevolking, alsook de beschrijving van de rol van elke actor in het crisisbeheer zijn daarbij essentiële punten.

In België zijn er regelmatig oefeningen over verschillende risico's. De overheden en interventiediensten testen de voorziene procedures om zo nodig hun noodplannen aan te passen en te verbeteren. In 2011 heeft het Crisiscentrum deelgenomen aan 9 nationale en 4 provinciale oefeningen over nucleaire risico's, Seveso-risico's, overstromingen en vliegtuigongevallen. De permanentie heeft zijn rol van nationaal contactpunt gespeeld bij verschillende lokale en internationale oefeningen.

Alarmering en informatie via verschillende kanalen

In België staan er ruim 550 sirenes om de bevolking te alarmeren rond Seveso- en nucleaire sites. In 2011 zijn verschillende technische oplossingen aangebracht om de weerstand tegen extreme weersomstandigheden te verbeteren: betere batterijen, andere positionering van sommige zonnepanelen en aansluiting van sommige sirenes op het elektriciteitsnetwerk.

Voor een hogere doeltreffendheid van de alarmering van en de informatie aan de bevolking, werkt het Crisiscentrum aan een uitbreiding van de communicatiekanalen (BE-Alert): sirenes, vaste en mobiele telefonie, e-mail, sociale media enz. Er is al een waarschuwingssysteem per sms ingevoerd voor doven en slechthorenden.

In 2011 is een contactcenter voor noodsituaties opgezet. Dat kan op ieder moment worden geactiveerd. Gouverneurs en burgemeesters die er gebruik van wensen te maken, kunnen op die manier snel een informatie-nummer openen voor de informatie aan de betrokkenen.

“In 2011 heeft het Crisiscentrum deelgenomen aan 9 nationale en 4 provinciale oefeningen.”

Oefeningen waaraan het Crisiscentrum in 2011 deelgenomen heeft

Datum	Thema	Type	Organisator
18/01/2011	Nucleair (Gravelines)	Internationale oefening	Frankrijk
02/02/2011	Nucleair (Ecurie niveau 3)	Internationale oefening	Europa
05/04/2011	Luchtvaart	Terreinoefening	West-Vlaanderen
06/04/2011	Overstromingen	Alarminoefening	Crisiscentrum
01/06/2011	Nucleair (Tihange)	Beperkte oefening	Crisiscentrum
06/09/2011	Nucleair (Doel)	Beperkte oefening	Crisiscentrum
12/10/2011	Nucleair (Borssele)	Internationale oefening	Nederland
19/10/2011	CBRN - terrorisme	Table top oefening	NAVO
15/11/2011	Seveso	Table top oefening	Henegouwen
22/11/2011	Overstromingen (Luik en Limburg)	Table top oefening	Crisiscentrum
01/12/2011	Terrorisme	Table top oefening	Federale procureur
15/12/2011	Nucleair (SCK en Belgoproces)	Beperkte oefening	Crisiscentrum